

Warszawa, dnia 15 kwietnia 2021 r.

Trybunał Konstytucyjny
00-918 Warszawa
al. J. Ch. Szucha 12a

Skarżąca: N K

reprezentowana przez:

radcę prawnego Aleksandra Diakonow
Diakonow Bednarczyk Kancelaria Adwokacko-
Radcowska Spółka Partnerska
(nr wpisu WA-8273, OIRP Warszawa)
adres do doręczeń:
Al. Jana Pawła II 61/94
01-031 Warszawa
adres e-mail: aleksanderdiakonow@gmail.com
tel.: 604 055 344

SKARGA KONSTYTUCYJNA

W imieniu mojej klientki, N K i na jej wyraźną prośbę, pełnomocnictwo w załączeniu, na podstawie art. 44, 46 i n. ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393), zaskarżam przepis art. 12 ust. 2 ustawy z 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz.321) w związku z art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece (t.j.: Dz.U. 2019 poz. 2204), który narusza:

- 1) konstytucyjną zasadę równości wobec prawa (art. 32 § 1 Konstytucji RP) w zakresie ustanowienia zakazu sądowej waloryzacji przedawnionego roszczenia zabezpieczonego hipoteką zwykłą umowną ustanowioną w okresie od 30 października 1950 r., do 01 października 1990 r.
- 2) konstytucyjne prawo ochronny praw majątkowych (art. 64 § 1 Konstytucji RP) w zakresie ustanowienia zakazu sądowej waloryzacji przedawnionego roszczenia zabezpieczonego hipoteką zwykłą umowną ustanowioną w okresie od 30 października 1950 r., do 01 października 1990 r.

Tym samym, na podstawie art. 79 ust. 1 w zw. z art. 188 pkt 5 Konstytucji RP wnoszę o stwierdzenie, że: art. 12 ust. 2 ustawy z 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz.321) w związku z art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece(t.j.: Dz.U. 2019 poz. 2204) w zakresie, w jakim ustanawia zakaz sądowej waloryzacji przedawnionego roszczenia zabezpieczonego hipoteką zwykłą umowną ustanowioną w okresie od 30 października 1950 r., do 01 października 1990 r. , jest niezgodny z art. 32 § 1 oraz 64 § 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Skargę konstytucyjną wywodzę na tej podstawie, że Sąd Okręgowy w W , Wydział Cywilny Odwoławczy w dniu sierpnia 2020 r. wydał Wyrok (sygn. akt:) na mocy którego to orzeczenia oddalona została apelacja mojej klientki od Wyroku Sądu Rejonowego w O z dnia października 2016 r., sygn. akt: sygn. akt: , w sprawie o uzgodnienie księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym.

Przedmiotowym orzeczeniem, opartym m.in. na wspomnianych przepisach, naruszone zostały art. 32 § 1 oraz art. 64 § 1 Konstytucji RP w ten sposób, że zgodnie z przedmiotowym orzeczeniem w księdze wieczystej prowadzonej przez Sąd Rejonowy w O została wykreślona hipoteka umowna zwykła ustanowiona w 1964 roku, na rzecz m.in. Skarżącej z uwagi na rzekomą spłatę zadłużenia hipotecznego, pomimo że Skarżąca w toku postępowania występowała o ustalenie nowej, zwaloryzowanej kwoty hipoteki. Przy czym Sąd Okręgowy w W wyrażając twierdzenie, że kwota hipoteki została całkowicie spłacona *de facto* zastosował zaskarżone przepisy w ten sposób, że wyciągnął z nich zakaz waloryzacji roszczeń hipotecznych ustanowionych przed dniem 01 października 1990 r., w sytuacji, gdy roszczenie zabezpieczone tą hipoteką uległo przedawnieniu. Sąd Okręgowy w W wydając zakwestionowany Wyrok wskazał, że zobowiązanie hipoteczne zostało całkowicie spłacone, przy czym formułując takie twierdzenie, powołał się na prawomocnie zakończone postępowanie sądowe toczące się przed Sądem Apelacyjnym w W pod sygn. akt: , gdzie stwierdzono, że zaskarżone przepisy ustanawiają zakaz sądowej waloryzacji przedawnionego roszczenia zabezpieczonego hipoteką zwykłą umowną ustanowioną w okresie od 30 października 1950 r., do 01 października 1990 r. Tym samym Sąd Okręgowy w W powołując się w zakwestionowanym wyroku na rezultat w postępowaniu o sygn. akt: , sam zastosował zaskarżone przepisy i stwierdził, że zapłata nominalnej (a nie zwaloryzowanej kwoty) świadczenia stanowi podstawę wykreślenia hipoteki z księgi wieczystej.

Zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego zaskarżone orzeczenie jest prawomocne i nie przysługuje od niego apelacja. Skarżąca wyczerpała zatem przysługujące jej środki odwoławcze.

Odpis orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie doręczony został pełnomocnikowi Skarżącej w dniu 19 stycznia 2021 r., czego dowodzi adnotacja adwokata R E na piśmie przewodnim z Sądu Okręgowego w W . Z dnia stycznia 2021 r.

UZASADNIENIE

Stan Faktyczny:

E K w dniu grudnia 1964 r. udzielił pożyczki H M . Zwrot pożyczki został zabezpieczony hipoteką zwykłą umowną na nieruchomości dla której prowadzona jest księga wieczysta , która wówczas należała do H M . Wpis hipoteki nastąpił w dniu grudnia 1964 r.

Spadkobiercy E K , tj. Skarżąca, M K oraz M K w roku 2011 złożyli do Sądu Okręgowego w W pozew przeciwko spadkobiercom M M , tj. J M , E M i H M . Z uwagi na fakt, iż roszczenie o zwrot pożyczki było w momencie złożenia pozwu przedawnione, powodowie powołali się na istniejące zabezpieczenie hipoteczne wpisane w księgę wieczystą . Jednocześnie w pozwie – z uwagi na istniejące w latach 90-tych XX wieku zjawisko hiperinflacji – został zawarty wniosek o waloryzację roszczenia hipotecznego do kwoty zł. Sąd Okręgowy w W w wyroku z dnia października 2013 r. zasądził na rzecz pozwanych jedynie zł, a zatem kwotę zabezpieczenia hipotecznego w jego nominalnej wysokości. Resztę żądania oddalił wskazując, że z art.12 ust.2 ustawy z 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz. 321) w związku z art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece wynika zakaz waloryzacji roszczeń zabezpieczonych hipoteką ustanowionych przed dniem 01 października 1990 r. Po wniesionej przez powodów apelacji Wyrok Sądu Okręgowego w W dnia października 2013 r. uprawomocnił się w dniu grudnia 2014 r. na skutek oddalenia apelacji przez Sąd Apelacyjny w W w sprawie o sygn. akt: . Następnie od wyroku w sprawie została złożona skarga kasacyjna, która zainicjowała postępowanie przez Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. akt: . Skarga kasacyjna N K została jednak oddalona.

W dniu października 2016 r. Sąd Rejonowy w O w swoim wyroku, w sprawie o sygn. akt: uzgodnił treść księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta o nr w ten sposób, że nakazał wykreślić w dziale tej księgi hipotekę umowną zwykłą w kwocie zł wpisaną pod nr w kwocie zł (ustanowioną na rzecz E K), z uwagi na wywiązanie się z ciężącego zobowiązania przez spadkobierców H M w wysokości zł. Od tego wyroku N K wniosła apelację, która została rozstrzygnięta wyrokiem Sądu Okręgowego w W z sierpnia 2020 r., zgodnie z którym oddalono apelację. W dniu 19 stycznia 2021 r. pełnomocnik N K otrzymał w/w wraz z uzasadnieniem. W uzasadnieniu zakwestionowanego orzeczenia Sąd Okręgowy w W wskazał, że roszczenie hipoteczne zostało w całości zaspokojone i dlatego hipoteka na rzecz E K powinna zostać wykreślona. Oparł się przy tym na prawomocnym Wyroku Sądu w W z dnia dnia października 2013 r., który odmówił zwaloryzowania przedmiotowego roszczenia hipotecznego, powołując się na art. Art. 12 ust. 2 ustawy z 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz.321). Tym samym Sąd Okręgowy w W w sprawie o sygn. akt w całości oparł się na argumentacji prawnej zaprezentowanej w sprawie, która zakończyła się prawomocnie Wyrokiem z dnia grudnia 2014 r. Sądu Apelacyjnego w W (sygn. akt:).

Skarżąca nie popiera tej argumentacji, gdyż twierdzi, że zgodnie z Konstytucją RP nie powinno istnieć zakazu sądowej waloryzacji przedawnionego roszczenia zabezpieczonego hipoteką zwykłą umowną ustanowioną w okresie od 30 października 1950 r., do 01 października 1990 r. Sąd zatem nie powinien wykreślać przedmiotowej hipoteki, gdyż roszczenie zabezpieczone hipoteką nie została ona spłacona w całości, a jedynie w małej jej części.

Argumentacja prawna:

Wszelkie wymienione wyżej sprawy sądowe z udziałem mojej klientki zakończyły się dla niej niepowodzeniem, gdyż zajmujące się tymi sprawami sądy zgodnie uznawały, iż nie widzą prawnej możliwości waloryzowania sądowego wysokości hipotecznego wpisanego do księgi wieczystej, powołując się na art. 12 ust. 2 ustawy z 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny w związku z art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Na podstawie tego samego schematu działał także Sąd Okręgowy w W w sprawie o sygn. akt . Zaskarżone przepisy są skrajnie niekorzystane dla p. N K . Dzieje się tak, gdyż roszczenie hipoteczne, które dochodziła zostało wpisane do księgi wieczystej przed rokiem 1990 i w związku z czym jego wartość realnie uległa radykalnemu zmniejszeniu z uwagi na istnienie zjawiska hiperinflacji w latach 1989 – 1990. Zgodnie z wyceną rzeczoznawcy roszczenie opiewające w roku 1964 na kwotę zł (wartość po dewaluacji złotego) obecnie ma wartość zł.

Sądy zajmujące się sprawą, w tym pośrednio także Sąd Okręgowy w W w sprawie o sygn. akt , uznały, iż dochodzone pozwem roszczenie, jako przedawnione przed wejściem w życie ustawy z 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz. 321) nie może być waloryzowane w oparciu o art. 358(1) § 3 Kc. Zakaz waloryzacji wynikał z art 12. ust. 2 ustawy z 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny stanowiącym, iż do zobowiązań pieniężnych powstałych od dnia 30 października 1950 r., jeszcze nie przedawnionych i niewykonanych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy(01 października 1990 r.), stosuje się art. 358(1) § 3 Kodeksu cywilnego tylko do świadczeń w części niewykonanej, tymczasem dochodzone roszczenie, pomimo że zabezpieczone hipoteką, było przedawnione.

Warto zauważyć, iż art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece mówi, iż wierzyciel hipoteczny pomimo przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej ma nadal uprawnienie do tego, żeby żądać zapłaty określonej sumy pieniężnej. To uprawnienie zatem się nadaje cechę wykonalności przedawnionemu roszczeniu zabezpieczonego hipoteką i czyni je możliwymi do wykonania pomimo istnienia możliwości użycia zarzutu przedawnienia. W sytuacji przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej doskonale widać, iż uprawnienie z art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece zyskuje swoistą autonomię, a sama akcesoryjność hipoteki względem zabezpieczonej, ale przedawnionej wierzytelności – rozmywa się. Dlatego też uprawnienie wierzyciela hipotecznego z art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece nie może dzielić losu zwykłych przedawnionych wierzytelności, o których mowa w art. z art 12. ust. 2 ustawy z 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny.

Skoro w chwili wyrokowania zarówno w I, jak i II instancji istniało uprawnienie powodów względem pozwanych - wynikające z art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece i było ono wykonalne – to nie może być także żadnych przeciwwskazań aby to uprawnienie (o zapłatę konkretnej kwoty pieniężnej) nie podlegało waloryzacji sądowej. Jakkolwiek zakaz waloryzacji sądowej – w tym przypadku – stanowi bowiem bezpośrednie naruszenie konstytucyjnej zasady równości wobec prawa oraz konstytucyjnego prawa ochrony innych praw majątkowych.

Przechodząc do meritum, należy zauważyć, że waloryzacja sądowa, zgodnie z intencją ustawodawcy, ma być instrumentem prawnym przeciwdziałającym realnej utracie prawa

